

Załącznik do Uchwały Nr V/35/2019
Rady Powiatu w Węgorzewie
z dnia 28 lutego 2019 r.

**„POWIATOWY PROGRAM NA RZECZ
POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA SPOŁECZNEGO
I ZAWODOWEGO OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE
WĘGORZEWSKIM NA LATA 2019 – 2023”**

WPROWADZENIE

Jednym z najbardziej niepokojących problemów społecznych ostatnich lat, nie tylko w powiecie, województwie i kraju, ale i na całym świecie, jest wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami. Wiąże się to w głównej mierze z wydłużeniem średniej długości życia, które niesie za sobą pogorszenie sprawności fizycznej i psychicznej. Jednak, problem niepełnosprawności dotyka również osoby w młodym wieku, a nawet dzieci, spowodowany wadami wrodzonymi, chorobami przewlekłymi czy wypadkami. Bez względu na przyczynę jest ona ważnym problemem społecznym.

Nie ma jednej definicji niepełnosprawności. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) niepełnosprawność to każde ograniczenie bądź niemożność prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowy dla człowieka, wynikający z utraty sprawności lub nieprawidłowości w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym. W polskim prawie osoba niepełnosprawna to osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej i uzyskały orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego) oraz o niezdolności do pracy.

Zgodnie z klasyfikacją GUS zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadają, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Osoby o ograniczonej sprawności zarówno intelektualnej, jak i fizycznej narażone są na dyskryminację oraz wykluczenie społeczne, gospodarcze czy polityczne. Zadaniem jednostek administracyjnych jest dążenie do wyrównania szans osób niepełnosprawnych, eliminowanie barier ograniczających ich poprawne funkcjonowanie.

Realizując obowiązek wynikający z art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2018 poz. 511 z późn. zm.):

„Do zadań powiatu należy:

1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) *rehabilitacji społecznej,*
- b) *rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,*
- c) *przestrzegania praw osób niepełnosprawnych*

opracowano niniejszy dokumentu. Jest on kontynuacją i rozwinięciem wcześniej podjętych przez powiat działań na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. programu obowiązującego do 2018 roku. Formułując cele i kierunki działań wobec osób niepełnosprawnych na najbliższe pięć lat uwzględniono potrzeby osób niepełnosprawnych.

Aby móc poprawić jakość i komfort życia społecznego i zawodowego, a także ich rodzin i opiekunów konieczne jest wspólne działanie jednostek samorządu terytorialnego, instytucji, pracodawców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz społeczności.

„Powiatowy Program na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Węgorzewskim na lata 2019-2023” określa cele polityki społecznej powiatu węgorzewskiego wobec osób niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Powyższy program ma na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności we wszystkich obszarach życia. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat węgorzewski.

1. GŁÓWNY CEL PROGRAMU

„Powiatowy Program na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Węgorzewskim na lata 2019-2023” dla mieszkańców powiatu węgorzewskiego zmierza do zapewnienia osobom niepełnosprawnym godnego funkcjonowania we wszystkich sferach życia, tj: poprawie funkcjonowania osób niepełnosprawnych w swoim najbliższym środowisku, udział w życiu społecznym, „odnajdowanie się” w pomocy instytucjonalnej, czy podjęcie zatrudnienia.

Prowadzenie właściwej polityki społeczno – ekonomicznej wobec osób niepełnosprawnych wymaga systematycznych działań, które powinny być prowadzone przez samorząd i jego jednostki organizacyjne. W oparciu o powyższe założenia, Program wyznacza cele i kierunki działania względem osób z niepełnosprawnością, aby zapewnić godne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich stanu zdrowia. Działania zrealizowane w ramach Programu zmierzają do rehabilitacji i aktywizacji osób niepełnosprawnych w aspekcie społecznym, zawodowym oraz podnoszenia świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska dyskryminacji i wykluczenia społecznego. Potrzeba przeciwdziałania negatywnym zjawiskom dotyczącym

osoby niepełnosprawne w naszym powiecie, jest uzasadnieniem na uwzględnienie w polityce społecznej samorządu lokalnego, działań określonych w niniejszym programie.

Celem głównym „Programu na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Węgorzewskim na lata 2019-2023” jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, oraz zwiększenie aktywności zarówno społecznej, jak i zawodowej osób niepełnosprawnych w Powiecie Węgorzewskim.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Poniżej przedstawiono cztery cele szczegółowe oraz kierunki działań niezbędne do ich realizacji:

1. Poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych w swoim najbliższym środowisku.
2. Udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
3. Pomoc instytucjonalna,
4. Zatrudnienie i samo zatrudnienie osób niepełnosprawnych,

Do każdego z celów szczegółowych wyznaczono działania strategiczne.

CEL SZCZEGÓŁOWY I. Poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych w swoim najbliższym środowisku.

Działanie 1. Dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym ich podstawowych potrzeb poprzez dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych jak np. pieluchomajtki, aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie, protezy, materace przeciwoleżynowe itp. umożliwi tym osobom lepsze funkcjonowanie w miejscu zamieszkania. Dzięki posiadaniu aparatu słuchowego, protezy, czy wózka inwalidzkiego itp, osoby niepełnosprawne często przełamują w sobie wewnętrzną barierę, co może doprowadzić do ich „wyjścia” poza miejsce zamieszkania.

Działanie 2. Likwidacja barier funkcjonalnych.

Osoby niepełnosprawne często napotykają na bariery, które utrudniają im normalne funkcjonowanie. Łazienki niedostosowane do ich dysfunkcji, schody lub zbyt wąskie drzwi, przez które nie mogą przejechać wózkiem inwalidzkim, piece węglowe ogrzewania centralnego, których osoby w/w nie są w stanie obsłużyć, czy niedostosowane pojazdy itp.

stanowią dużą barierę, której osoby niepełnosprawne nie potrafią samodzielnie pokonać zarówno ze względu na swoje dysfunkcje, jak i na środki finansowe.

Przystosowanie pomieszczeń mieszkalnych, sprzętu domowego do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych zmniejszy ich dysfunkcje i umożliwi im funkcjonowanie w najbliższym środowisku. Również zakup sprzętu elektronicznego, możliwość otrzymania dofinansowania do prawa jazdy, utrzymania sprawności technicznej wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, umożliwi rozwój osoby niepełnosprawnej oraz ułatwi jej kontakt ze światem zewnętrznym. Likwidowanie w/w barier umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności i kontaktów z otoczeniem.

CEL SZCZEGÓŁOWY II. UDZIAŁ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM

Działanie 1. Likwidacja barier funkcjonalnych poza miejscem zamieszkania.

Osoby niepełnosprawne chcąc sprawnie funkcjonować w społeczeństwie napotykają szereg barier. Są to bariery wynikające bardzo często z niedostosowania budynków użyteczności publicznej i nowo budowanych budynków mieszkalnych (brak podjazdów, wind). Powoduje to, że osoby niepełnosprawne są zależne od opiekunów i często pozostają w domach nie włączając się w życie społeczne.

W związku z powyższym istotne jest podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych, które uniemożliwiają lub w znacznym stopniu utrudniają osobom niepełnosprawnym normalne funkcjonowanie w społeczeństwie. Należy zatem podejmować działania, które powinny przyczynić się do poprawy dostępności do szeroko pojętego „otoczenia” dla osób niepełnosprawnych, jak również dostępności do informacji i nowych technologii.

Działanie 2. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Turnus rehabilitacyjny jest formą aktywnej rehabilitacji połączonej z wypoczynkiem. Jego celem jest przede wszystkim poprawa ogólnej sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań u osób niepełnosprawnych. Turnusy ułatwiają niepełnosprawnym osiągnięcie lub utrzymanie niezależności funkcjonowania, dzięki której możliwe jest aktywne uczestnictwo w życiu rodzinnym i społecznym, gdyż zabiegi przeprowadzane podczas turnusów eliminują częściowo lub całkowicie ograniczenia

niepełnosprawnych. Ponadto nawiązywanie nowych kontaktów sprzyja integracji społecznej co pozytywnie wpływa na odnajdywanie się w społeczeństwie.

Działanie 3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób

Uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, sportowym oraz w turystyce i rekreacji ma istotne znaczenie dla osób niepełnosprawnych, gdyż przyspiesza proces integracji społecznej. Upowszechnianie uczestnictwa w imprezach sportowych i rekreacyjnych pozwala nabywać i podnosić sprawność fizyczną osób niepełnosprawnych oraz umożliwia im korzystanie z dóbr dziedzictwa narodowego na równi z osobami zdrowymi. Turystyka stanowi aktywne formy spędzania wolnego czasu poprzez wyjazdy poza miejsce stałego zamieszkania, czy też wędrówki krajoznawcze.

Ponadto aktywność, uczestnictwo i sukcesy w życiu publicznym są źródłem satysfakcji, oraz wpływają na wzrost samooceny, co przekłada się na pozytywne postrzeganie osób niepełnosprawnych przez społeczeństwo.

CEL SZCZEGÓŁOWY III. POMOC INSTYTUCJONALNA

Działanie 1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w Powiatowym Domu Samopomocy w Węgorzewie

Osoby z zaburzeniami psychicznymi, tj. niepełnosprawni intelektualnie oraz chorzy psychicznie w Powiecie Węgorzewskim mogą liczyć na pomoc PDS w Węgorzewie. Celem działalności PDS jest zapobieganie społecznej izolacji oraz podnoszenie umiejętności w zakresie samodzielnego funkcjonowania w życiu społecznym i rodzinnym,

Poprzez uczestnictwo w zajęciach osoby nabywają umiejętności: samoobsługi, zaradności życiowej i kontaktów z innymi ludźmi, uczą się wykonywania podstawowych obowiązków domowych (gotowanie, sprząatanie) oraz obsługi urządzeń gospodarstwa domowego.

Prace artystyczne uczestników PDS są doceniane w lokalnym środowisku, dzięki czemu osoby niepełnosprawne czują się dowartościowane i są doceniane.

Działanie 2. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Olszewie Węgorzewskim.

Osoby niepełnosprawne o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (ze wskazaniem w orzeczeniu do uczestnictwa w WTZ) mogą liczyć na uczestnictwo w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Olszewie Węgorzewskim. Zadaniem WTZ jest stworzenie

osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W okresie trwania w/w Programu planowana jest kontynuacja prowadzonej dotychczas rehabilitacji.

Działanie 3. Pomoc instytucjonalna dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Wraz ze wzrostem liczny osób niepełnosprawnych w społeczeństwie wzrasta też liczba niepełnosprawnych dzieci. Na terenie Powiatu Węgorzewskiego wsparcie takim dzieciom oferują: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Węgorzewie, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Węgorzewie oraz Szkoła Podstawowa nr 1 i Przedszkole Imienia Kubusia Puchatka posiadające grupy i klasy integracyjne.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wydaje opinie na temat dziecka, stawia diagnozy oraz prowadzi terapie. Ponadto wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

W Węgorzewie funkcjonuje Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, gdzie dzieci i młodzież posiadająca skierowanie do placówki wydane przez Starostwo Powiatowe w Węgorzewie oraz orzeczenie kwalifikacyjne do kształcenia specjalnego może pobierać naukę pod okiem specjalistów. W SOSW funkcjonuje oddział przedszkolny (edukacja przedszkolna dla dzieci z autyzmem, niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną), szkoła podstawowa, szkoła przysposabiająca do pracy, zasadnicza szkoła zawodowa (ostatni rok), branżowa szkoła specjalna I stopnia. Placówka zajmuje się edukacją, terapią, rehabilitacją i opieką nad osobami z: niepełnosprawnością intelektualną (upośledzenie umysłowe różnego stopnia) oraz sprzężoną (upośledzenie umysłowe wraz z niepełnosprawnością ruchową lub autyzmem).

Działanie 4. Pobyt niesamodzielných w Domu Pomocy Społecznej w Węgorzewie

Dom pomocy społecznej - to placówka, która świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. W Powiecie Węgorzewskim funkcjonuje placówka dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Osoby niepełnosprawne przebywające w DPS w Węgorzewie mają zapewnione podstawowe potrzeby (opiekę zdrowotną, wyżywienie) oraz rehabilitację społeczną (w postaci terapii zajęciowej). Przebywający w DPS biorą również udział w konkursach i imprezach sportowych, gdzie

odnoszą sukcesy, co motywuje osoby niepełnosprawne do dalszych aktywności i buduje w nich przekonanie, że też mogą odnosić sukcesy.

CEL SZCZEGÓŁOWY IV. ZATRUDNIENIE I SAMOZATRUDNIENIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Znalezienie zatrudnienia jest dla osoby niepełnosprawnej dużym wyzwaniem. Celem działań podejmowanych w ramach rehabilitacji zawodowej jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania zatrudnienia oraz awansu zawodowego poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. W efekcie ma to doprowadzić do usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych, dając im poczucie materialnej niezależności i społecznej użyteczności.

Osoby niepełnosprawne podejmujące zatrudnienie mogą liczyć na pomoc Powiatowego Urzędu Pracy w Węgorzewie. Ze względu na źródło finansowania mogą to być środki PFRON lub inne środki finansowe PUP.

Największą grupę wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy stanowią osoby z lekkim oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Większość bezrobotnych stanowią osoby z niskim wykształceniem, w związku z powyższym wskazane jest podnoszenie przez nie kwalifikacji.

Działanie 1. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych ze środków PFRON.

Osoby niepełnosprawne chcące podjąć aktywność zawodową mogą liczyć na to, że pracodawca zatrudniając je może otrzymać z PUP:

1. Zwrot kosztów w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych.
2. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
3. Zwrot kosztów zatrudnienia, szkoleń pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy.
4. Zwrot poniesionych kosztów szkoleń.
5. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych bezrobotnych, poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu (np. staże).

Również osoby niepełnosprawne dążące do samo zatrudnienia mogą bezpośrednio zwracać się o wsparcie do Powiatowego Urzędu Pracy w celu uzyskania:

1. Dofinansowania do oprocentowania kredytu bankowego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.
2. Jednorazowego dofinansowania ze środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej.

W celu podniesienia lub zmiany kwalifikacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy PUP może inicjować i organizować szkolenia.

Działanie 2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych ze środków innych niż PFRON.

Powiatowy Urząd Pracy dążąc do zmniejszenia liczby osób bezrobotnych niepełnosprawnych oraz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy prowadzi działania zmierzające do aktywizacji zawodowej tych osób poprzez:

1. Staże zawodowe
2. Doradztwo zawodowe

W związku z tym, że coraz mniej osób niepełnosprawnych znajduje zatrudnienie ważną rolę odgrywa informowanie społeczeństwa o możliwości skorzystania ze wsparcia oferowanego przez Powiatowy Urząd Pracy.

W ramach doradztwa zawodowego osoby niepełnosprawne otrzymują pomoc, która może posłużyć do trafnego wyboru zawodu, czy stanowiska pracy. Doradca zawodowy ułatwia ocenę własnych możliwości, predyspozycji, lepszego zrozumienia funkcjonowania w środowisku zawodowym.

Doradztwo zawodowe przeprowadzane przez PUP ma formę wsparcia indywidualnego i grupowego.

Osoby niepełnosprawne Powiatu Węgorzewskiego chcąc podnieść swoje kwalifikacje i znaleźć zatrudnienie mogą skorzystać ze staży oferowanych przez PUP. W trakcie trwania stażu osoba niepełnosprawna ma możliwość nabycia praktycznych umiejętności, niezbędnych do podjęcia pracy.

Niepełnosprawni mieszkańcy powiatu węgorzewskiego mogą również otrzymać dofinansowanie do rozpoczęcia działalności, natomiast pracodawcy dofinansowanie do utworzenia stanowiska pracy lub zatrudnienia.

Celem pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym jest zwiększenie zatrudnienia wśród tych osób.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program finansowany będzie ze środków:

1. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
2. Własnych podmiotów realizujących zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
3. Innych źródeł.

REALIZATORZY:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Węgorzewie,

PODMIOTY WSPÓŁCZESTNICZĄCE W REALIZACJI PROGRAMU:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Starostwo Powiatowe w Węgorzewie,
- Urząd Gminy w Pozezdrzu, Urząd Miejski w Węgorzewie, Urząd Gminy w Budrach,
- Szkoły,
- Organizacje pozarządowe,
- Media,
- Przedsiębiorcy.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Węgorzewskim na lata 2019-2023 jest planem działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Program może się zmieniać w sposób ciągły zgodnie z zachodzącymi zmianami i panującymi warunkami. Poszczególne działania, sposób i czas ich realizacji, podmioty realizujące oraz źródła finansowania określa **harmonogram**, stanowiący załącznik do niniejszego Programu.